

Hāuni ke fakamau tō igoa ma pālota.

**ELECTORAL
COMMISSION**
TE KAITIAKI TAKE KŌWHIRI

Aiheā e Fakamau ai te igoa ke pālota?

Kāfai koe e fakamau tō igoa ke pālota, e tatau lā ke fai hō hao i te faigā pālota fakamua, faigā pālota fakalotoifale ma nā faigā pālota fakaitūmālō e uiga ki ni matākupu tāua. Ko nā faigā pālota ko te avanoa tēnā o koe ke fai ai hō hao pe ko ai te kā fai ma hui o koe i nā matākupu e tāua ia te koe.

E mafai ke fakamautinoa e koe ko tō leo e lagona i te fakamau o tō igoa ma pālota.

Ko ai te mafai ke fakamau te igoa ke pālota?

E tatau koe ke pālota kāfai koe:

- kua 18 tauhaga pe hili atu, ma
- ko he hitiheni Niuhila pe ko he tino nofomau o Niuhila, ma
- kua nofo i Niuhila e hili atu i te tauhaga mō he vaitaimi i tō olaga.

Kāfai koe he tino Auhitalia, Kuki Ailani, Niue pe he tino Tokelau, ko koe e mafai ke fakamau tō igoa kāfai koe kua nofo i Niuhila fakalauhohoko mō he 12 māhina i tō olaga.

Kāfai koe e nofo i fafo, e mafai ke fakamau tō igoa kāfai ko koe:

- ke hitiheni Niuhiula nae nofo i Niuhila i loto i te tolu tauhaga talu ai, pe
- ko koe ko he tino nofo mau i Niuhila nae nofo i Niuhila i loto o te hefulu lua māhina talu ai.

E mafai koe ke fakamau tō igoa kāfai e katoa te 17 tauhaga. Kāfai e katoa tō 18, oi otometi loa lava te fakamau o tō igoa ma hauni loa lava ke pālota.

E vēhea ona pālota au?

E faigōfie ke fakamau tō igoa pe fakafou ō fakamatalaga patino kia te koe. E mafai koe ke:

- Fano ki te **vote.nz** ma fakaaogā tō laihene kave tavale Niuhila, pepa malaga Niuhila pe ko te RealMe fakamaonia tō fakahinomaga ke fakamau to igoa i luga o te kupega tafakilagi
- Telefoni haoloto i te **0800 36 76 56** ma fehili mō pepa ke lafo atu atu kia te koe

Kāfai kua uma te fakamau ō tō igoa, ko tō igoa kā fano ki te lihi o nā faigā pālota ke pālota. Ko koe e tatau ona i loto i te lihi o te faigāpālota ke mafai koe ke pālota.

E tatau ke fakamau ō fakamatalaga patino kia te koe i taimi uma e hui ai te mea e nofo ai koe.

Ko te fakamauga o tō igoa ke pālota kāfai koe he Māoli

Kāfai koe e tupuga mai i Māoli ma e fakamau tō igoa mō te taimi muamua, e iei tau tau filifluga tāua e fai. E tatau ke filifili e koe pe ko tēfea te fakamaugā o te faigā pālota e fia iei koe: pe ko te fakamaugā igoa faigā pālota fakamua pe ko te fakamaugā igoa faigā pālota a Māoli.

Ko tau filifluga e āfaina ai pe ko tēfea lava te itūmālō faigā pālota e pālota ai koe.

Kāfai e filifili e koe te fakamaugā igoa fakamua, ko koe kā pālota mō he hui mai te itūmālō fakamaugā igoa fakamua. Kāfai e filifili e koe te fakamaugā igoa a Māoli, ko koe kā pālota mō he hui i te itūmālō faigā pālota a Māoli. E mafai ke pālota koe ki te lihi e fokotahi o nā pāti fakapolitiki pe ko tēfea lava te fakamaugā igoa e iei koe.

Ko te fakamaugā igoa e filifili e koe ōno āfaina ai te auala e pālota ai koe i te faigā pālota fakalototifale. Kāfai koe ei te fakamaugā igoa a Māoli ma ko te pule fakalotoifale o koe e iei te itūmālō faigā pālota Māoli, ko koe kā pālota mō he hui fakatū mai te itūmālō faigā pālota Māoli.

Kāfai e hui tō māfaufau kāfai kua uma te fai o tau filifluga ki he fakamaugā igoa (Māoli pe ko te fakamaugā igoa fakamua), e mafai ke fehuiaki nā fakamaugā igoa i te Hūiga Faigā Pālota a Māoli, (Maori Electoral Option), e taki lima (5) tauhaga ma hui.

E manakomia e koe he fehoahoani ke fakamau tō igoa?

E mafai ke fehili koe ki he tino e ke iloa e vēia ko he uō pe ko he tino e kāiga koe ki ei, pe ko te failautuhi fakalotoifale o nā tino pālota, ke fehoahoani atu ke fakatumu nā pepa e fakamau ai nā igoa, pe ko te fakatumu nā pepa mō koe.

E tatau koe ke haini ki nā pepa.

Kāfai e kē iloa he tino e hē ia mafaia oi fakatumu ma haini nā pepa ona ko te hē katoatoa lelei o te mālohi o te tino pe ko te māfaufau, e mafai koe ke fehoahoani ki ei.

Fano ki **vote.nz** ke hakili ni iētahi fakamatalaga e lahi e uiga ki te fehoahoani ki he tino ke fakamau te igoa ma pālota.

E popole koe ki tō haogalēmū?

Kāfai koe e popole ki tō haogalemu pe ko te haogalemu o tō kāiga, e mafai koe ke tālohaga ke fano ki he fakamaugā igoa e hē lolomia. Kā taukikila e kimātou au fakamatalaga mō te fakamauga ō tō igoa ke malupuipua ma kā hē tukua e kimātou ki he tahi tino.

Talanoa ki te failautuhi fakalotoifale o nā tino pālota, fano ki **vote.nz** pe telefoni ki te **0800 36 76 56** mō ni iētahi fakamatalaga e lahi ma he pepa fakatālohaga.

E manakomia e koe ni iētahi fakamatalaga?

Mo ni iētahi fakaatalaga e uiga ki te fakamauga o tō igoa ma te pālota:

- Fano ki **vote.nz**
- Fano ki **facebook.com/VoteNZ**

Ko nā fakamatalaga e uiga ki te fakamauga o tō igoa ma te pālota e mau i nā gagana e 27 i te **vote.nz**.

**ELECTORAL
COMMISSION**
TE KAITIAKI TAKE KŌWHIRI